

[Harald Nielsen.]

mer mig ganske utroligt —, eller kan man ikke anskaffe sig det i øjeblikket, må der dog kunne finde sådanne omlægninger sted af trafikken andet steds, at det fornødne og meget beskedne materiel, som der her er tale om, kan frigøres. — det kan da ikke være nogen uløselig opgave.

Endelig er der hensynet til økonomien, som jeg naturligvis fuldt ud anerkender, men jeg kan ikke tænke mig, at et sådant midtjysk lyntog skulle blive en dårlig forretning for statsbanerne, tværtimod, og jeg vil også mene, at strækningen Vejle—Herning—Struer i disse brunkuls- og tørve-tider har givet statsbanerne endog særdeles store indtægter. Der skulle derfor nok på denne strækning kunne blive råd til at yde en ordentlig betjening også med hensyn til persontrafikken.

Jeg henstiller derfor meget indtrængende til den højtærede trafikminister, at den her omtalte sag nu tages op til løsning. Skær igennem alle embedsmændenes mangfoldige betænkkeligheder og overvejelser og giv besked om, at nu skal det være! Der tales jo fra den højtærede regering meget om den fremgang, som overalt er at spore. Lad os da også mærke lidt fremgang i den her omtalte sag.

Iøvrigt vil jeg gerne i samme forbindelse henstille til den højtærede trafikminister at bibeholde lyntoget til Esbjerg med afgang fra København kl. 17¹⁰, som det er planen skal høre op at løbe fra 26. november; mange rejsende til Vestjylland har overmåde gavn og glæde af dette tog.

Nu, da jeg er ved trafikproblemerne, har jeg også en henstilling til den højtærede minister for offentlige arbejder. Som bekendt har vejene i Midt- og Vestjylland i de såkaldte brunkulsdistrikter været ude for en slem medfart. Årsagerne hertil er også velkendte: den tyske trafik i besættelsestiden og den ekstraordinært store trafik, som brunkuls- og tørveproduktionen har givet anledning til, har slidt meget hårdt på vejene. Der er derfor i disse egne et særlig stort behov for udbygning og udbedring af vejene, men dette er dyrt at få udført og dyrere, end man i disse store og relativt tyndt befolkede kommuner, der her er tale om, selv kan magte, hvis vejene skal sættes i en virkelig forsvarlig stand. Derfor har adskillige kommuner fra disse egne andragender inde om at få forhøjet tilskuddene til forbedring af deres vejnet, og hvis dette ikke kan bevilliges, så søger de om til-ladelse til at koncentrere allerede givne bevillinger om udbedring og udbygning af

ganske bestemte og særlig nødvendige vejstrækninger. Jeg ved naturligvis godt, at alt dette er den højtærede minister for offentlige arbejder særdeles velkendt, men jeg ville alligevel gerne fra denne talerstol bede ham om at tage med den største velvilje på disse andragender og også bede ham om at finde udveje til at give disse i denne henseende meget vanskeligt stillede kommuner en ekstraordinær hjælp.

Men det er ikke alene vejudgifterne, der tynger uforholdsmæssig stærkt i en stor og tyndt befolket kommune. Det samme gælder udgifterne til skolevæsen og skolebyggeri, og i den anledning har jeg nogle bemærkninger til den højtærede undervisningsminister.

Mange kommuner, også i Vestjylland, står i disse år overfor at skulle nyordne deres skolevæsen i bygningsmæssig henseende i henhold til de krav, som skoleloven stiller. Jeg tror ikke, det trænger til nogen særlig dokumentation — for det ligger i sagens natur —, når jeg siger, at et sådant byggeri er uforholdsmæssig dyrt at gennemføre i en stor og forholdsvis tyndt befolket kommune. Der er jo kommuner i Vestjylland, som ikke har flere mennesker, men et 4—5 gange så stort areal som kommuner af gennemsnitsstørrelsen, og i en sådan stor kommune må man, hvis der bygges en centralskole, etablere en bekostelig bilkørsel for at få børnene til skole; vil man ikke gå den vej, men ønsker at klare sig igennem med flere og mindre skoler, er dette også uforholdsmæssig dyrt. Med de byggeomkostninger, man efterhånden er kommet op på, er gennemførelsen af den nye skoleordnings byggeprogram derfor en økonomisk belastning, som i virkeligheden overstiger de store og tyndt befolkede kommuners evner, og jeg vil derfor gerne spørge den højtærede undervisningsminister, om han ikke kunne tænke sig at tage skoleloven op til revision på dette punkt. Hvad revisionen nærmere bestemt skal gå ud på, må naturligvis nøje overvejes. Det helt rigtige ville efter min mening være at graduere statens tilskud til skolebyggeriet i forhold til areal og befolkningstæthed. Der kan også være tale om at give tilskud til den førømtalte bilkørsel eller at skabe mulighed for at give et særlig stort byggetilskud til de store og tyndt befolkede kommuner.

Iøvrigt skal jeg ikke ved denne lejlighed gå nærmere i enkeltheder om denne sag. Jeg har blot ønsket at gøre den højtærede undervisningsminister opmærksom på, at der her er et problem, som jeg finder det nødvendigt bliver taget op til løsning, og